

ดร.นพ. ยุทธนา ภาระนันท์

เก่ง ดี มีสุข...

เพียงพอสำหรับอนาคตลูกหรือไม่

ท่านจะเลือกผู้นำบ้านเมืองในอนาคตแบบใด
ระหว่าง ผู้นำที่เก่ง กับผู้นำที่ดี

คมคิด:

จงฝึกสอนเด็กในวันนี้ และเขาจะให้
ท่านได้หยุดพัก เพราะเมื่อคนชอบธรรมทวี
อำนาจ ประชาชนก็เปรมปรีดี

ในการสำรวจที่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ร้อยละ
90 ของนักเรียนบอกว่า "พวกเขาไม่คิดว่าการโกงเป็นสิ่งที่ดี"

ครูถามนักเรียนว่า "มีใครเคยขโมยของในร้านบ้าง"
เด็กเกือบทุกคนยกมือยอมรับแล้วพูดว่า "เรามีสิทธิในวัตถุ
สิ่งของที่ต้องการในชีวิต"

นักศึกษาในวิทยาลัยคนหนึ่งกล่าวว่า "มีการลักขโมย
กันจำนวนมากในหอพัก ทำไมไม่มีใครคิดจะจัดการอะไรกับ
มันบ้างหรือ" พวกเขาพูดตอบว่า "ทำไมจะต้องไปสนใจอะไร
ด้วย มันไม่ใช่ของฉัน"

ราว 20 ปีก่อน เรื่องเหล่านี้ได้เกิดขึ้น
จริงในต่างประเทศแล้วมันจะไม่เกิดขึ้นกับ
บ้านเมืองเราหรือ? (หรือว่าเกิดขึ้นแล้ว?) และ
ถ้าเด็กเหล่านี้โตขึ้นเป็นผู้นำบ้านเมือง จะเกิด
อะไรขึ้นในอนาคต? มาเกิด มาร่วมกันเร่ง
ป้องกันและเสริมสร้างจริยธรรมแก่ครอบครัว
และลูกเราเสียแต่วันนี้

ดร.อรุณ จันทวานิช เลขาธิการสภา
การศึกษา (สทศ.) ได้นำเสนอข้อค้นพบจาก
งานวิจัยถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก
ไทยวัย 3-5 ขวบ ว่าได้แก่ การรู้จักถูก-ผิด
การรู้จักควบคุมอารมณ์ ซึ่งในช่วงนี้ครอบครัว
จะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด ส่วนในช่วง 6 -
11 ขวบ ควรปลูกฝังในเรื่องความรับผิดชอบ
การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การมีวินัยและรู้จักประหยัด
ซึ่งช่วงนี้โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด

จิตวิทยาเชิงบวกนำเสนอคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของบุคคล 7 มิติไว้ได้แก่ เก่ง (Smart) ดี
(Good) มีสุข (Happy) และเพื่อสร้างอิทธิพลเชิงบวก
ให้สังคม จึงเพิ่มอีก 4 มิติ กล่าวคือ กล้า (Courage)
แกร่ง (Tough) โด่งดัง (Renown) และสร้างคุณค่า
(Meaningfulness) จึงเรียกว่าเป็นคนที่เติบโตเต็ม
ศักยภาพ (Optimal human functioning)

จะเห็นได้ว่า การรู้จักถูก-ผิด ความรับผิดชอบ
การเป็นคนดี สร้างคุณค่า ล้วนแต่เป็นประเด็นคุณ
ธรรมจริยธรรมซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่าง
และปลูกฝังให้ลูกตั้งแต่เล็กๆ อันสอดคล้องกับปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะส่งผลดีต่อเด็ก ครอบครัว และ
สังคมอย่างยั่งยืนสืบไป

แบบอย่างด้านจริยธรรมของท่าน เป็นอย่างไรบ้าง

กรุณาภาเครื่องหมาย หน้าข้อความที่เห็นว่าตรงกับตัวท่าน

- ฉันรักษาคำมั่นสัญญา แม้ต้องจ่ายราคาหรือ
เสียประโยชน์ก็ตาม
- ฉันยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นและไม่เคย
คิดริษยาหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น
- ฉันยินดีสละความสะดวกสบายส่วนตัว เพื่อเห็นแก่
ประโยชน์ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ : หากท่านภาเครื่องหมาย ในข้อหนึ่งข้อใด
สามารถใช้ "ทักษะสนทนาเชิงจริยธรรม" เพื่อขยายผลสู่ลูกได้

ทักษะสนทนาเชิงจริยธรรม (Ethics talk)

(ทักษะเสริมอื่นๆ ดูได้ใน <http://www.howareyou.co.th>)

ทักษะนี้เป็นการพูดคุยและตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral reasoning) ไปสู่ขั้นสูงขึ้นไปตามวัย (ดังโมเดลฯ) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1 **เสนอสถานการณ์** ที่ขัดแย้งหรือมีปัญหาเกิดขึ้นทางจริยธรรม ซึ่งอาจได้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เหตุการณ์ที่เจอ หรือเรื่องที่กำหนดขึ้น โดยเริ่มต้นว่า "พ่อได้ยินเรื่องนี้ ลูกคิดอย่างไรกับเรื่องนี้..." สำหรับวัย 7 ขวบหรือน้อยกว่า อาจใช้ภาพประกอบ ยกตัวอย่างเรื่องบอยกับกระเป๋าสตางค์ "บอย กำลังเดินไปร้านขายของ และวันเสาร์นี้ก็เป็นวันเกิดของแม่ เขารู้สึกแยที่ไม่สามารถเก็บเงินพอที่จะซื้อของให้แม่ได้อย่างที่ตั้งใจไว้ บังเอิญเขาเจอกระเป๋าสตางค์พร้อมเงิน 100 บาทหล่นอยู่บนทางเท้า มันช่างเหมาะเจาะกับที่ต้องการเงินไปซื้อของให้แม่อยู่พอดี แต่ในกระเป๋าก็มีบัตรประชาชนพร้อมชื่อและที่อยู่ของเจ้าของกระเป๋า บอยควรทำอย่างไร เพราะเหตุใด"

2 **ถามให้เด็กคิดและตัดสินใจ** เพื่อค้นหาถึงเหตุผลที่เขาคิดและตัดสินใจเช่นนั้น และให้ลูกคิดถึงจริยธรรมขั้นสูงกว่า เช่น

- บอยควรจะคืนกระเป๋าสตางค์หรือไม่ เพราะเหตุใด ท่านคิดว่ามีเหตุผลอื่นอีกหรือไม่
- ถ้าลูกจะเก็บเงินนั้นไว้ จะถือเป็นสิ่งผิดหรือไม่ เพราะเหตุใด
- หากเจ้าของกระเป๋าก็รวยอยู่แล้ว แต่ลูกยังขาดเงินที่จะซื้อของให้แม่ จะเก็บไว้ใช้เองจะเป็นอะไรหรือไม่
- แทนที่เจ้าของกระเป๋าจะให้รางวัลแก่ผู้นำส่งคืนบ้าง แต่กลับไม่ให้ ลูกจะยังคืนกระเป๋าหรือไม่

3 **แบ่งปันเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูง** โดยถามว่า ลูกอยากทราบมั๊ยว่าพ่อคิดอย่างไร แล้วเราก็พูดคุยอธิบายเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้น (ดังโมเดลฯ) ให้แก่ลูกพร้อมยกตัวอย่างเหตุการณ์จริงที่เราประสบ

4 **ให้พิจารณาและเลือกอีกครั้ง** เพื่อให้ลูกได้ไตร่ตรอง และทบทวนเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงขึ้นไปด้วยตนเองอีกครั้ง โดยถามว่า หากลูกเจอเหตุการณ์แบบบอย ลูกจะทำอย่างไร

"วันนี้ ท่านจะใช้สถานการณ์ใดในสังคม เพื่อพัฒนาจริยธรรมแก่ลูกบ้าง"